

Lausuntopyyntökysely

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyyntöä käsittelemisen helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webpolsurveys.com/S/4AE74008A6E14B22.par>

Lisätietoja lausuntopyyntöstä antavat:

Projektijohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p. 0295163012, tuomas.poysti@stm.fi
Osastopäällikkö, ylijohdaja Päivi Laajala, p. 0295 530026, paivi.laajala@vm.fi
Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, pekka.jarvinen@stm.fi, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki sekä voimaannpanolaki
Lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, p. 02955 30266, eeva.maenpaa@vm.fi sekä lainsäädäntöneuvos Ilkka Turunen, p. 02955 30097, ilkka.turunen@vm.fi, maakuntalaki ja maakuntajakolaki
Budjettineuvos Jouko Narikka, p. 02955 30017, jouko.narikka@vm.fi, maakuntien rahoituslaki
Lainsäädäntöneuvos Minna-Marja Jokinen, p. 02955 30820, minna-maria.jokinen@vm.fi, laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, omaisuuslainsäädäntö
Lainsäädäntöneuvos Marja Isomäki, p. 02955 30414, marja.isomaki@vm.fi, henkilöstökysymykset
Hallitusneuvos Panu Pykönen, p. 02955 30225, panu.pykonen@vm.fi, verokysymykset

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteeri Jenni Lahtinen, p. 02951 63003, s-posti jenni.lahtinen@stm.fi

Osastosihteeri Miki Höijer, p. 02951 63211, miki.hojjer@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi

Pirkanmaan liitto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Susanna Kuutilo

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

susanna.kuutilo@pirkanmaa.fi

Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

7.11.2016

Toimituksen nimi

Maakuntahallitus

Onko vastaaja*

kunta

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

maakunnan liitto

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoiminta-alue

valtion viranomainen

järjestö

joku muu

Yleinen vastausosa

Lausunnolla oleva lakikokonaisuus muodostaa hallitusohjelman mukaisen kokonaisuuden aluehallinnon uudistuksesta. Päävalinnat noudattavat jo muutaman vuoden takaisia puolueiden puheenjohtajien tekemiä yleisiä linjauksia.

Uudistuskokonaisuuden hyviä asioita ovat selkeät periaatteet, vaaleihin perustuva päätöksentekorakenne ja hallinnon tasojen selkeä työnjako. Taloudellisessa mielessä merkittävin asia on sosiaali- ja terveyspalveluiden laaja ja kattava integraatio. Vaikka rahoitus rakentuukin ainakin tässä ensimmäisessä vaiheessa kokonaan valtion keräämään rahoitukseen, on se perusteltavissa jos rahoituksen yleiskatteellisuus toteutetaan.

Lakiesityksen heikkouksia ovat monet lain kohdat, jotka heikentävät merkittävästi itsehallinnon toteutumista, maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain keskinäiset erot, tarpeeton toimintaan ja sen muotoon menevät ohjauksjärjestelmät sekä tarpeettomat rajaukset sopimisoikeuteen.

Vaikeasti tässä vaiheessa arvioitavia asioita ovat valtakunnan kattavat yhtiöt, maakuntien taseen muodostuminen, LVM:n osalta keskeneräinen valmistelu ja verotuksen valmistelun puuttuminen.

Eriyisesti valtakunnan kattavissa yhtiöiden valmistelussa tulee olla hyvin pidättyviä, ja vain kiistatta valtakunnalliset asiat tulee keskittää. Yhtiöjärjestysten ja yhtiöiden rakenteellinen muuttaminen pitää olla mahdollista maakuntien enemmistön päätösin. Hankintojen osalta tulee varoa määrään markkina-aseman syntymistä ja kartellin kaltaista valtion ja kuntien toimintatapaa.

Selviä heikkouksia lakipaketissa on pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisen ehdotukset. Näissä pitäisi noudattaa sote-lain puolella olevaa perusmallia, missä on 18 maakunnallista toimijaa ja vahva koordinaatio viiden alueen puitteissa. Tällöin esitys kokoaisi siviiliturvallisuuteen liittyvät asiat toimivaksi kokonaisuudeksi. Pelastustoimen järjestämislaissa oleva velvoite sijoittaa pelastuslaitos osaksi maakunnan palvelulaitosta ei ole perusteltu. Pelastuslaitoksen toiminta ulottuu kaikkien maakunnan ja kuntien toimintaan, joten sen tulee olla maakunnan suorassa ohjauksessa ja sen organisatorinen paikka tulee määritellä maakunnan omin päätösin.

Pirkanmaan näkemyksen mukaan esitykset Kuhmoisten ja Jämsän terveydenhuollon uudelleen siirtämistä Keski-Suomeen ei ole perustelut, eikä sitä pitäisi tehdä, vaan kunnat tulisi ottaa osaksi Pirkanmaan maakuntaa kuntien valtuustojen selkeiden päätösten mukaisesti.

Pirkanmaan liiton näkemyksen lain edelleen valmistelussa on lakia tarkennettava seuraavasti:

- Maakuntien itsehallinnollinen asema on säädettävä vahvemmaksi vähentämällä ministeriökohtaista säätelyä ja varmistamalla rahoituksen yleiskatteellisuus.
- Rahoituksen osalta talouden ennustettavuus tulee varmentaa ja saada selvästi lakiperusteisesti arvioitavaksi. Valmistelu tulevaisuuden rahoituksen malleista on käynnistettävä.
- Maakuntien järjestäjäroolin tulee olla vahva suhteessa palvelulaitokseen. Järjestämisen ja tuottamisen ohjausmenettelyt tulee olla selkeät ja eri ohjauskeinojen rinnakkaista käyttöä tulee välttää. Palvelulaitokselle ei tule lailla säätää järjestämistehtäviä, vaan maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen tulee selvästi perustua hyväksyttävään hallintosäätöön.
- LVM:n hallinnon osalta tulee uudistus tehdä niin, että maakunnilla on selkeä rooli liikennejärjestelmän, joukkoliikenteen ja alueellisen elinkeinopolitiikan liikenteellisessä edistämisessä.
- 5 yhteistoiminta-aluetta on tasapainoisesti määritelty ja lakiluonnoksessa oleva jako on oikea.
- Päivystyssairaaloista ei tule säätää erikseen sote-järjestämislailla, vaan näiltä osin on syytä tukeutua maakuntastrategioihin, päivystysasetukseen ja sote järjestämissuunnitelmaan
- Pelastustoiminta, ensihoito ja varautuminen tulee rakentaa 18 maakunnan mukaisesti ja varmistaa riittävä koordinaatio viidellä yhteistoiminta-alueella. Pelastustoimen asema maakunnan organisaatiossa tulee voida päättää maakunnassa.
- Jämsän ja Kuhmoisten valtuustojen kantaa kuulumisesta Pirkanmaan maakuntaan tulee kunnioittaa
- Yhtiöittämistä ja vapaata hakeutumista ja markkinoilla toimimisen osalta on esitysten valmistuttua syytä varata maakunnille riittävä lausuntoaika, koska ratkaisuilla on iso merkitys tavoiteltavien tulosten saavuttamiseen.

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisaataavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?
(Avotila)
 - Sote-laki 9§ = ok, 15§ mkl 7§1, 8§ ja 42§ Laki luo riittävät edellytykset yhdenvertaisuudelle ellei tarpeettoman tarkkaa sääntelyä toteuteta, vaan järjestäjälle annetaan riittävä toimivaltuus palvelulupauksen toteuttamiseen.
2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?
(Avotila)
 - Tarve riittäville vapausasteille mkl 7§, 8§ ja 13§. Tavoitetaso on erittäin kova, mutta lain puitteissa kustannustason hillintä voidaan toteuttaa, jos mahdollistetaan uudenlaiset palvelujen järjestämisen ja tuotannon mallit, uuden teknologian laaja käyttöönotto, verkoston tehokkuuden hyödyntäminen ja toimiva kilpailutus.
3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?
(Avotila)
 - mkl 68§ rajaa tarpeettomasti kaikkien maakunnan palveluksessa olevien ihmisten oikeuden osallistua maakunnan päätöksentekoon. Vastaavaa rajausta ei hyväksytty kuntalain uudistuksessa. Pykälän tulee olla enintään kuntalain mukainen. Koska palvelulaitos ei ole virkavastuulla toimimisensa takia yhtiö, olisi sen osalta voitava sallia laajempaa osallisuutta kuin yhtiöltä erityisesti koska maakunnalla ja sen palvelulaitoksella voi yhteisiä tehtäviä ja tukirakenteita laissa mainitun tilintarkastuksen lisäksi.
 - Demokratian ja itsehallinnon riittävä toteutuminen edellyttää, että maakunnalla on siirtymäkauden jälkeen verotusoikeus, ja alusta alkaen turvattu ja kattava sopimusoikeus, oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta ja sisäisestä hallinnosta. Valtiolle ei voi tulla toimivaltaa ohjata maakunnan operatiivista toimintaa tai rajoittaa päätöksentekoa.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?
 - a. kyllä (avotila)

- b. kyllä pääosin (avotila)
 - mkl 13§, Valtion ja maakunnan välisen neuvottelun perustana tulee olla lailla määritelty rahoitusraami seuraavalle budjettivuodelle ja sitä seuraaville vuosille. 68§ rajaa tarpeettoman voimakkaasti pois maakuntalaisia päätöksenteosta
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - 6§ tulee ryhmitellä niin, että ensin esitetään laajat toimialat, kuten:
 - sote ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/edistämisen tuki,
 - aluekehittäminen ja sen rahoitus
 - maakuntakaavoitus, suunnittelu
 - liikenne
 - maaseutuelinkeinohallinnon tehtävät
 - lupa- ja valvontatoiminnot
 - yksilön ja ympäristön turvallisuus
 - palo- ja pelastustoimi
 - Sitten erityistehtävät.
 - Ja lopuksi sopimisen piiriin kuuluvat tehtävät
 - Sopimusmenettelyllä maakunnille siirrettävien tehtävien osalta ei ole perustelua vaatia maakunnan kattavuutta. Sopimus tulee voida tehdä myös sovitavan asian tai ilmiön kannalta muullakin tarkoituksenmukaisella alueella niin, että kyseisin tehtäväalueen kunnat hyväksyvät ja resursoivat tehtävän.
 - Maakuntien ennakoititehtävä on muotoiltu luonnoksissa liian suppeasti ja sitä tulee laajentaa ja ajanmukaistaa. Tehtävän muotoilun tulisi uudessa laisassa olla vanhaa laaja-alaisempi ja maakunnan monialaista luonnetta kuvaava.
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
- a. kyllä (avotila)

b. kyllä pääosin (avotila)

- Yksi keskeisimmistä asioista uudistuksen onnistumisen kannalta on järjestäjän ja tuottajan välinen ohjausmekanismi. Tältä osin sote-laissa on loogisempi roolien ja tehtäväjakojen määrittely, kuin maakuntalaissa. (mkl 7§, 8§ 42§ ja sote 12§). SOTE-lain mukaisten velotteiden parina voi olla järjestämisvaastuulle määritellyt vastaavat kohdat tai mielummin kytkentä maakunnan tekemiin hallinnon ja ohjauksen päätöksiin.
- Muun kuin sosiaali- ja terveystoimen osalta ei ole syytä säätää veloitetta toiminnan kuulumisesta osaksi palvelulaitosta. Konserniohjauksella tulee olla suora ohjausmahdollisuus esimerkiksi pelastustoimeen, kehittämispolitiikkaan jne. Maakunnan konsernirakenteen tulee olla maakunnan määriteltävissä ja erityisesti niillä toimialoilla, joilla on myös markkina-toimijoita, tulee varmistaa, ettei palvelulaitokselle muodostu kilpailijoiden osalta markkinoille pääsyn rajoittajaa tai määrittää. Tämän roolin tulee olla maakunnalla.

c. ei pääosin (avotila)

d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

a. kyllä (avotila)

b. kyllä pääosin (avotila)

- mkl 13§ (ei selkeä), sote 9§, 10§, 23§ ja 24§. Itsehallinnon perustana tulee olla veloitteiden kokonaisuus ja niiden toteuttamiseksi tarvittavan rahoituksen kokonaisuus yleiskatteellisena. Talouden ohjauksessa on erityisesti vältettävä kovamerkittyjä rahoja tai vastaavia malleja. Osana kokonaisuutta voi olla osia, joissa määrältään määritellyjä resursseja ja etuisuuksia suunnataan kolmannelle osapuolelle. Tällaisia ovat esimerkiksi EU:n maatalouden rahoitus tai muut EU:n kanssa valtiotasolla sovitut kokonaisuudet.

c. ei pääosin (avotila)

d. ei (avotila)

e. ei kantaa (avotila)

9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

- ristiriitaisuudet sote-lain kanssa. Järjestäjän ja tuottajan erottaminen selkeämpi sote-lain puolella.
- tehtäväkokonaisuudet ja sopimisoikeudet ovat epäselvät
- Ehdotuksen mukaan maakunnalla on oltava strategia, jossa maakuntavaltuusto päättää maakunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Maakunnan strategiassa tulee ottaa huomioon luonnoksessa mainittujen asioiden lisäksi myös maakuntaa koskeva alueellinen ja kansallinen ennakointi;

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täyttyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - palvelulupauksen toteuttamiselle on oltava oikea mahdollisuus ja täytäntönnäpänön muotoon liittyvä vapaus. Liian tarkka ohjaus voi vaarantaa saavutettavuus tavoitteen.
 - ei pääosin (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)
11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - sote 9§ ja 16§. Sopimuksen tulee olla sopijaosapuolia ja rahoituksen osalta valtiota sitova.
 - Yhteistyöalueelle koottujen tehtävien kustannusten korvaamisesta tulee säätää rahoituslaissa. Tällaisia ovat pelastustoimeen, ensihoidon, yliopistokoulutukseen ym. liittyvät erityisvelvoitteet
 - Sote 11§:n pykälä, jossa määritellään päivystävien sairaaloiden luettelo on syytä jättää pois laista. Tämä on hoidettavissa yhteistyöalueen suunnitelmalla ja päivystysasetuksella. Päivystyssairaaloista tulee säätää vain yhdessä paikassa
 - ei pääosin (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)
12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - Kirjaukset ovat yleispiirteisyydessään oikeankaltaisia ja riittäviä. Integraation toteuttamien vaikuttaa maakunnan talouteen, minkä vuoksi sopimusten teloudellisten reunaehtoien tulee

myös olla sopijaosapuolia, myös valtiota, sitovia. Tämän osalta on syytä tarkistaa 23§.

- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
 - sote 10§ ja 24§, vahvistuva normiohjaus vaarantaa taloudellisen ja laadullisen kehittämisen. 30§ ei ole toimiva ilman tietoa useampivuotisesta rahoituksesta
 - valtion ei tule tässä yhteydessä määritellä keinoja vaan keskittyä tavoitteisiin ja puitteisiin.
 - ei ole syytä luoda valtioneuvostella erillistä menettelyä hylätä investointeja. Tämän tulee olla osa suunnittelujärjestelmää.
 - 31§ mukainen vuosittainen palveluiden raportointi ministeriölle on perusteltu, vaikka varsinainen seuranta on luotava jatkuvaksi ja koko ajan ajantasalla olevaksi.
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
 - sote-lain 23§ pykälä on selvempi ja oikeammin painotettu kuin maakuntalain vastaava kohta. Järjestäjän riittävät toimivaltuudet on turvattava.
 - järjestäjän ja tuottajan (palvelulaitoksen) välinen ohjausmalli on määriteltävä selkeämmin. Luonnoksissa puhutaan yhtä aikaa tavoiteohjauksesta, sopimusohjauksesta ja määrärahaohjauksesta. Usean ohjausmallin sekoitus ei järjestäjä-tuottaja -mallikokemusten mukaan ole toimiva.
 - Palvelustrategian tulee olla osa maakuntastrategiaa ja sitä täydentävän palvelulupauksen osa strategian täytäntöönpanon tavoitteita. Niistä on tarpeetonta säätää erikseen (14§ ja 15§)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailuti-

lanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)

- Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelma-kohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, olisi voitu laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Tarkoituksenmukaisinta olisikin, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa.

- Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen lopulta kuitenkin päädytään. Esitysehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä on kestävä, koska julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kaikki tuotannontekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuntien hallussa

- e. ei kantaa (avotila)

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

- 43§ yliopistojen tekemän tutkimuksen asema on varmistettava. Ilman selvää ta-
loudellista ja normiperusteista ratkaisua, on vaikeaa saada aikaan hyvää toimin-
taympäristöä tutkimukselle ja siihen nojaavalle opetukselle.

Kysymyksiä voimaanpanolaista:

17. *Kysymys vain kunnille:* Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

- a. kyllä (avotila)
- b. ei (avotila)

- Kuhmoisen ja Jämsän valtuustojen kantaa kuulumisesta Pirkanmaalle tulee kunnioittaa

- c. ei kantaa (avotila)

18. *Kysymys vain kunnille:* Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen **ei**, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (*Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosi-
aali- ja terveysministeriöön*)

Avotila

19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - Laissa olevat väli aikaishallinnon käynnistämiseen liittyvät toimivaltuudet eivät varmenna kykyä aloittaa toiminta 1.7.2017. Maakunnan liitolla tulee olla velvoite joko 6§ nojalla tai virka-apumallin nojalla varmistaa, että uudella organisaatiolla on kyky hyväksyä sopimuksia (esim. selvityshenkilöiden työsuhteet), varmistaa talouden käynnistyminen (kyky hyväksyä, varmentaa ja maksaa) sekä mahdollisuus antaa hallintosäätö yms. perusasiakirjat toiminnan turvaamiseksi heti 1.7 alkaen. (nämä toki korvautuisivat uusilla, kun uudet toimivaltaiset elimet on luotu).
 - Selvityshenkilöiden ja muiden jo tässä vaiheessa maakuntaan siirtyvän henkilöstön oikeudellinen asema on epäselvä. Mistä he siirtyvät vanhoina työntekijöinä ja mihin työsuhteeseen liittyvin ehdoin ja keiden kanssa he käyvät ytt-menettelyt.
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä väiksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila) välivaiheen työsuhteiden asema epäselvä
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?
(avotila)

23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - ei pääosin (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)
24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?
- kyllä (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)
25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - Malli on hyväksyttävä välivaiheen mallina. Verotuksen osalta on syytä käynnistää valmistelu mahdollisimman pian.
 - ei pääosin (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)
27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?
- kyllä (avotila)
 - kyllä pääosin (avotila)
 - talouden suunnittelun pohjan ja niihin liittyvissä neuvotteluissa tulee olla selvät lakiperustaiset raamit vähintään 4 vuoden suunnittelukaudelle.
 - ei pääosin (avotila)
 - ei (avotila)
 - ei kantaa (avotila)

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotilaa)
29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - edellyttää, että ohjausjärjestelmällä on riittävä toimintatila järjestäjänä toimivan maakunnan osalta
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.
- 26§ voisi tulla jo voimaan 1.7.2017, jottei vaalien järjestäminen ym. olisi liian riippuvainen virka-apuvelvoitteesta.
 - Verotuksen valmistelu olisi syytä aloittaa

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.
- NUTS-jaon tarkistus NUTS-2 jaon osalta on syytä aloittaa syntyvien viiden alueen pohjalta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Verotus

36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Henkilöstö ja eläkkeet

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)

- e. ei kantaa (avotila)
39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uudistuksen vaikutukset

41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?
Avotila
42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?
Avotila
- Ilman esitettyjä korjauksia ei. Hyvä ohjausjärjestelmä, talouden pidemmän ajan ennustettavuus ja mahdollisuus aktiiviseen taseen käyttöön osana kehittämistyötä ovat edellytyksiä tehtävien hyvälaatuiselle toteuttamiselle. Lakiluonnospaketti antaa sinänsä hyvä lähtökohdan lopputulokselle, jossa tehtävistä suoriutuminen on mahdollista.

Uudistuksen tuki

43. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?
- a. sote-integraatio
 - b. talous
 - c. hallinto ja johtaminen
 - d. omaisuusjärjestelyt
 - e. tietohallinto ja ICT
 - f. viestintä ja osallisuus
 - g. henkilöstösiirrot
 - h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
 - i. muuta, mitä?

Muut kysymykset

44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

kootusti pykälät:

Taustoittavaa aineistoa:

Maakuntaveron valmistelu

(EH/eh, 26.9.2016)

Yksi tapa avata maakuntaverotus ilman veroasteen kasvua, on vaiheittainen ja väliarviointeihin perustuva ratkaisu ja ottamalla veron piiriin aluksi vain ne tehtävät, joihin ei liity inflatorisia piirteitä. Vero voisi aluksi olla suuruusluokaltaan kirkollisveroon rinnastettava.

Jos verolla katettaisiin aluksi vain soten kapitaatiperusteinen osuus (10%) ja muut kuin sote-kulut, olisi kaikki taloustiedot hyvin saatavissa ja veroaste täysin ennakoidusti todennettavissa.

Verolla katettavaksi tulisi alusta alkaen seuraavat kuluerät:

- Maakunnan liittojen kulut
- ELY-keskusten kulut
- MMM:stä siirtyvät kulut
- Pelastuslaitosten kulut
- Soten kapitaatioperusteinen osuus

Uuden rakennerahastokauden alusta olisi varsinaiset aluekehitysrahojen kotimaiset vastinrahan kerättävissä alueellisella verolla. Tästä huolimatta komission toimivaltaan kuuluvat maatalouden tuet jäisivät valtion kautta tuleviksi vastinrahoineen. Vastaavasti Suomen liittymissopimuksen mukaiset harvaan asutun alueen tuen kansalliset vastinrahat säilyisivät valtion vastuulla.

- EAKR (pl harvaan asutun alueen tuki)
- ESR
- Maaseudun kehittäminen
- kotimaiset yritystuet (PL tekes ja valtioneuvoston tuet)
- muut EU:n alueelliset rahat

SOTE-veron käyttöönotto porrastettaisiin seuraavien vaiheiden osalta niin, että sikäli kuin hallituksen veron nousumattomuustavoite on toteutunut ja vapaan hakeutumisen mallit on saatu toimimaan myös avoimen sektorin osalta, lisättäisiin asteittain omalla veronkannolla rahoitettava osuus.

Vaiheet

Vaihe 1

- Suppea maakuntaverotus (n. 2020)
- Ohjelmaoperusteinen omarahoitus verona
 - Kustannustason pysyvyyden todentaminen
 - Vapaan hakeutumisen ensimmäinen laajennusvaihe toteutunut

Vaihe 2

- SOTE:n osalta seuraavat vaiheet (n. 2022)
- Väliarviointi

Veromuodon ei toki tarvitse olla tuloveroperusteinen, vaan myös toiminnan vakaustarpeen mukaiset vähemmän sykliset veromuodot voisivat toimia. Alueellista verotusta ei tule ulottaa yliopistosairaalatehtäviin, koska niiden ohjaus ja tehtävä ei ole maakunnallista.